

Danmark som vækstnation

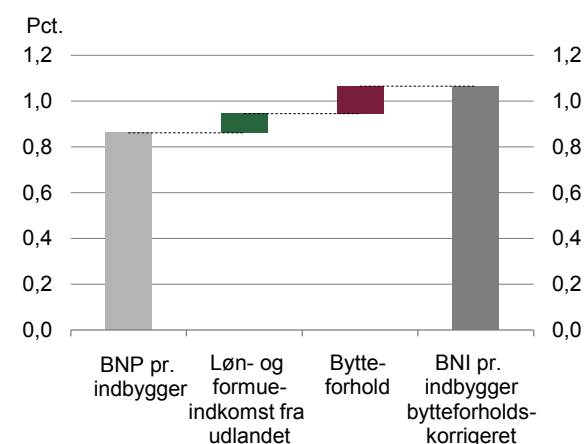
Danmark er et af de rigeste lande i verden med mange vellønnede job. Det skyldes særligt, at Danmark gennem et vedvarende fokus på gode vækst- og rammevilkår har skabt en højere produktivitet og løftet beskæftigelsen. Samtidig er Danmark blandt de lande, hvor indkomstforskellene er mindst.

Velstanden målt ved BNI pr. indbygger er højere end før den økonomiske krise og er nu den højeste nogensinde. Beskæftigelsen har i år nået det højeste niveau nogensinde, og ledigheden er lav. Det skyldes blandt andet reformer og ansvarlige beslutninger for at håndtere de løbende udfordringer og for at ruste Danmark til fremtiden. Dansk økonomi er bedre rustet end under opsvinget i 00'erne, hvor beskæftigelsen steg hurtigere end nu, mens reformer kun bidrog beskedent til større arbejdsstyrke.

Velstanden i Danmark bestemmes grundlæggende af, hvor meget vi arbejder, og hvor produktive og innovative vi er, når vi arbejder. Det største vækstbidrag er historisk kommet fra produktivitetsudviklingen. Danmark er med andre ord dygtig til at udnytte de ressourcer, der indgår i produktionen. Det er vigtigt at bygge videre på den hidtidige indsats og de gode resultater, hvis Danmark også fremadrettet skal vedblive med at være blandt de rigeste lande.

Væksten i den danske økonomi målt ved BNP pr. indbygger har siden finanskrisen været knap 0,9 pct. årligt i gennemsnit, se figur 1.

→ **Figur 1** Kilder til velstand, gns. årlig realvækst, 2011-2017

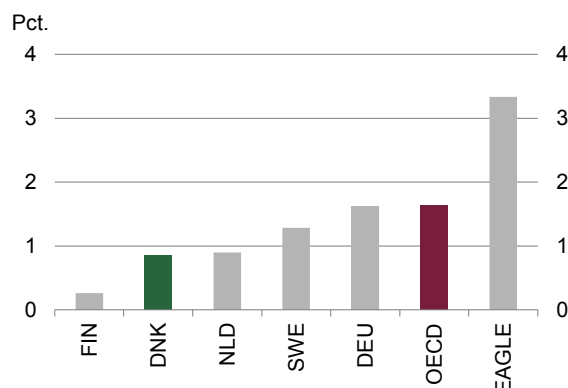
Anm.: Sum af BNP pr. indbygger og "løn- og formueindkomst" udgør BNI pr. indbygger. Se Factbook for beskrivelse af beregningsmetoden. Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Væksten i Danmarks samlede produktion er imidlertid ikke på niveau med lande, som Danmark normalt sammenligner sig med. I Tyskland og Sverige har den årlige vækst i produktionen (BNP) pr. indbygger således været på omkring 1½ pct. siden finanskrisen. I Danmark er det dog særligt lykkedes at øge værdiskabelsen i industrien, mens værdiskabelsen i Sverige i højere grad har fundet sted i den private service-sektor.¹

Dertil har ny-industrialiserede lande haft årlige vækstrater på over 3 pct. i perioden. Væksten vil i en veludviklet og avanceret økonomi som den danske naturligt være mere afdæmpet end i ny-industrialiserede økonomier, fx fra Asien. De såkaldte EAGLE-lande vokser typisk hurtigere, fordi de kan tage kendte nye teknologier i brug, som udvikles eller allerede anvendes i mere avancerede økonomier. Dette betegnes som catch-up-effekten, hvor unge økonomier indhenter mere avancerede økonomier.

→ **Figur 2** Vækst i udvalgte lande, gns. årlig realvækst i BNP pr. indbygger, 2011-2017

Anm.: "EAGLE" angiver 15 nyere, industrialiserede lande, som af BBVA er defineret som "Emerging and Growth-Leading Economies" og består af Indonesien, Nigeria, Filippinerne, Iran, Pakistan, Egypten, Bangladesh, Malaysia, Vietnam, BRIC-landene (Brasilien, Rusland, Indien og Kina) samt de to OECD-lande Mexico og Tyrkiet. EAGLE-landegruppen er dynamisk og opdateres årligt, og i figuren indgår seneste version fra 2016. Kilde: Verdensbanken.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Væksten i BNP pr. indbygger i Danmark har ikke været blandt de højeste siden finanskrisen, se figur 2. Danmark har imidlertid haft succes med at skabe stigende velstand og indkomst siden den økonomiske krise og er derfor fortsat et af verdens rigeste lande. Det er der flere forklaringer på.

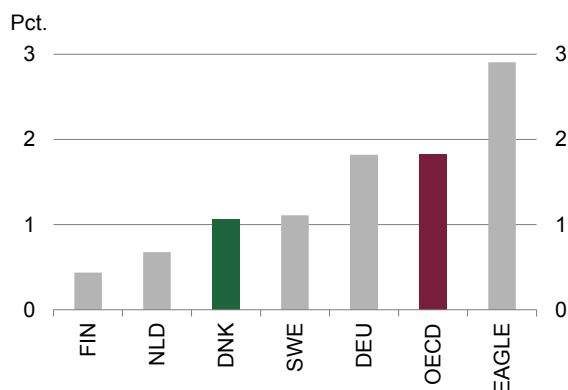
Både i Danmark og i udlandet har danske virksomheder og medarbejdere været i stand til at skabe produktion, som har bidraget til vækst og velstand. Dan-

¹ Se kapitel 1, boks 1.1.

mark sælger i høj grad eksportvarer, der har høje og stigende priser i forhold til importvarer (forbedret bytteforhold). Den danske velstand har endvidere i mange år været begunstiget af historisk høje løn- og formueindkomster fra udlandet, som er afkastet af øget dansk eksport af produkter, som produceres uden for Danmarks grænser og danske virksomheders investeringer i udlandet. Begge dele er muligjort af den øgede frihandel og globalisering.

Danmarks samlede stigning i velstanden (BNI) har således været på niveau med Sverige, selvom Danmark ikke har skabt samme stigning i BNP pr. indbygger. Samlet set er velstanden i Danmark steget med knap 1,1 pct. årligt siden 2011 målt ved BNI pr. indbygger, når der tages højde for bytteforholdet til udlandet, se figur 3.

Figur 3 Bytteforholdskorrigeret BNI pr. indbygger, gns. årlig realvækst, 2011-2017

Anm.: Se anmærkning til figur 2 samt Factbook for en nærmere beskrivelse af beregningsmetoden.

Kilde: Verdensbanken, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Store og avancerede lande har mulighed for at skabe vækst ved fx at udnytte stordriftsfordele ved et stort hjemmemarked. Disse lande har samtidig flere økonomiske ressourcer at sætte i spil. Det gør, at store lande i høj grad selv kan skabe rammerne for produktivitetsudviklingen. Den mulighed har små lande som Danmark ikke i samme omfang. Når Danmark over mange år har klaret sig godt i den internationale konkurrence, beror det derfor ikke mindst på en stor omstillingsevne, evnen til at udnytte globaliseringsmulighederne og anvende nye teknologiske gennembrud.

For at Danmark fortsat kan være et af de mest velstående lande i verden, kræver det, at Danmark er en vækstnation. Erhvervs- og vækstpolitikken skal vedblive med at have et fremadrettet blik på at styrke vækstgrundlaget i dansk økonomi. Der skal løbende

tages hånd om de udfordringer, som danske virksomheder og dansk økonomi står overfor, herunder de små og mellemstore virksomheder.

Danmark har et godt afsæt for at skabe ny vækst og nye private arbejdspladser. Der er dog også en række centrale udfordringer, herunder virksomheders mulighed for at udnytte ny teknologi og nye forretningsmodeller inden for lovgivningens rammer. Hertil kommer adgang til relevante kompetencer og uddannelse af høj kvalitet, for at virksomhederne kan rekruttere den arbejdskraft, de har brug for. For virksomhederne – særligt de mindre, nystartede – er det samtidig centralt, at de ikke oplever unødige administrative byrder, ligesom de skal have adgang til et velfungerende marked for risikovillig kapital. De mindre virksomheder med færre end 10 ansatte står for 23 pct. af omsætningen og ca. 14 pct. af beskæftigelsen. Samtidig står de for størstedelen af fremgangen i beskæftigelsen i perioden 2009-2016.² Mindre virksomheder er derfor både relevante og betydende for væksten og jobskabelsen i Danmark.

Danmark skal fortsætte med at være godt rustet til den stigende internationalisering af markederne. Det skal være attraktivt for udenlandske virksomheder at placere investeringer i Danmark. Dertil skal rammerne for forskning og innovation være gode, og der skal være et væksthæmmende iværksættermiljø og velfungerende kapitalmarkeder. Det vil understøtte Danmark som en vækstnation.

Den hastige teknologiske udvikling og globalisering vil samtidig stille nye krav til fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og erhvervslivet mv. Derfor skal der fortsat være tæt samarbejde mellem erhvervsliv, myndigheder og arbejdsmarkedets parter om at identificere vilkår, der er vigtige, for at Danmark være en vækstnation og understøtte, at Danmark hurtigt kan omstille sig og imødegå udfordringerne.

Regeringens erhvervsrettede vækstpolitik skal løbende udvikles for også fremover at understøtte, at virksomhederne har de bedste rammer for at styrke konkurrenceevnen og skabe velstand for hele Danmark.

Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2018 gør status over udviklingen i rammevilkårene for vækst og konkurrenceevne og peger på, hvor håndteringen i dag vil have betydning for den danske velstand og vækstmuligheder fremover.

² Danmarks Statistik (2018), *Virksomhedsgiganter eller gazeller – hvor skabes størst vækst?* Analysen betragter alene aktive virksomheder, der har eksisteret i hele perioden 2009 til 2016.

Regeringens erhvervsrettede vækstpolitik

Danmark skal være en vækstnation. Et dynamisk erhvervsliv og gode rammevilkår udgør en del af fundamentet herfor. Indtjening og arbejdspladser i den private sektor er med til at skabe grundlaget for, at der er råd til velfærdssamfundets kerneydelser, som uddannelse, sundhed mv.

Regeringens erhvervsrettede vækstpolitik understøtter, at Danmark kan bevare positionen som et af verdens rigeste lande. Regeringen har således allerede taget flere skridt for at styrke vækstvilkårene, se boks 1, side 21.

Regeringen indgik i november 2017 *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* med formålet at skabe en stærk iværksætter- og aktiekultur, reducere omkostningerne for erhvervslivet samt give bedre adgang til risikovillig kapital. Aftalen er en væsentlig styrkelse af vækstvilkårene i Danmark.

Regeringen indgik en skatteaftale *Lavere skat på arbejde og pensionsindbetaling* i februar 2018, der gør det mere attraktivt at spare op til pension og giver alle i fuldtidsjob en kontant skattelettelse. Aftalen vil øge arbejdsudbuddet og dermed virksomhedernes produktion.

Med regeringens energiaftale følger en massiv udbygning med vedvarende energi i elproduktionen. Det betyder, at fossile brændsler fortrænges med grøn el, som i 2030 skønnes at kunne dække hele Danmarks elforbrug. Det sikrer tempo og ambition i realiseringen af den grønne omstilling. Med aftalen tilrettelægges rammerne dertil for en omkostningseffektiv grøn omstilling ved at lempe afgifter på el og elvarme med ca. 2,4 mia. kr., så der tages højde for både samfundets og den enkeltes omkostninger samt den teknologiske udvikling. Dertil har regeringen præsenteret et klima- og luftudspil, som indeholder en række initiativer inden for miljø- og landbrugsområdet, der vil forbedre luftkvaliteten og reducere drivhusgasudledningen.

Endvidere har regeringen indgået *Aftale om initiativer for Danmarks digitale vækst*, der styrker vækstvilkårene for den digitale omstilling, life science, det blå Danmark, deleøkonomien og for den cirkulære økonomi. Og med finanslovsforslaget for 2019 *Større tryghed og mere nærhed* lægger regeringen blandt andet op til lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet.

Med den hastige teknologiske udvikling og globalisering stilles der nye krav til fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og i erhvervslivet. Derfor har regeringen præsenteret to udspil, som skal styrke henholdsvis erhvervsuddannelserne og virksomhedernes mulighed for at rekruttere arbejdskraft fra udlandet. Det skal bidrage til, at virksomhederne også i fremtiden har adgang til kvalificeret arbejdskraft, så de kan fastholde en stærk konkurrenceevne i mange år, og at mangel på arbejdskraft ikke bremser opsvinget.

Danmarks lange tradition for et tæt samarbejde mellem myndigheder og virksomheder har været med til at skabe grundlaget for Danmark som vækstnation. Det tætte samarbejde betyder, at myndighederne hurtigt kan reagere på virksomhedernes udfordringer og tilpasse rammevilkårene efter nye globale tendenser og behov. Det er ligeledes et af fokusområderne for regeringens Disruptionråd og er særlig vigtigt i disse år, hvor den digitale omstilling forandrer virksomhedernes konkurrencesituation. En høj omstillings- evne fremadrettet kræver bevidst nytænkning og innovation på tværs af samfundet, og at den danske lovgivning er agil. Her har Danmark et godt udgangspunkt, fordi det institutionelle design er mindre rigtigt end i mange store lande, og fordi regeringens erhvervsrettede vækstpolitik løbende er tilpasset nye tendenser, så Danmark er godt med.

Regeringen lægger vægt på, at erhvervslivet lettes for eksisterende byrder og ikke pålægges unødige nye byrder. Det gælder særligt de små og mellemstore virksomheder, som har færre ressourcer. Målet er, at erhvervslivet lettes for byrder for 4 mia. kr. fra 2015 til 2020 og i alt 6 mia. kr. frem mod 2025.

Fastholdelse og udbygning af de danske styrkepositioner i brancher, som fx medicinalindustrien, skibsfart og på det grønne område kræver et særligt blik for vækstvilkårene i de enkelte erhverv og en stor omstillingsevne privat såvel som offentligt. Regeringen har løbende nedsat vækstteams, som skal bidrage til, at flere potentialer i dansk erhvervsliv udnyttes. Senest er der nedsat vækstteams med fokus på handel og logistik, grøn energi og miljøteknologi, kreative erhverv samt fødevaringrediensbranchen.

Regeringens erhvervsrettede vækstpolitik retter sig særligt mod seks områder, se figur 4. Den erhvervsrettede vækstpolitik udvikles løbende for at understøtte, at virksomhederne har de bedste rammer for at skabe Danmark som vækstnation.

→ **Figur 4** Regeringens erhvervsrettede vækstpolitik – Danmark som vækstnation

Digital omstilling i erhvervslivet

Produktiviteten og velstanden i Danmark afhænger blandt andet af, hvor dygtige virksomhederne er til at anvende ny teknologi. Den teknologiske og globale udvikling stiller øgede krav til, at den nyeste teknologi anvendes til at skabe ny innovation, forskning og udvikling – samt vækst og vellønnede arbejdspladser. Digitalisering og ny teknologi, som kræver hurtig omstilling i erhvervslivet, ligger godt til et lille, åbent, fleksibelt og innovativt land som Danmark.

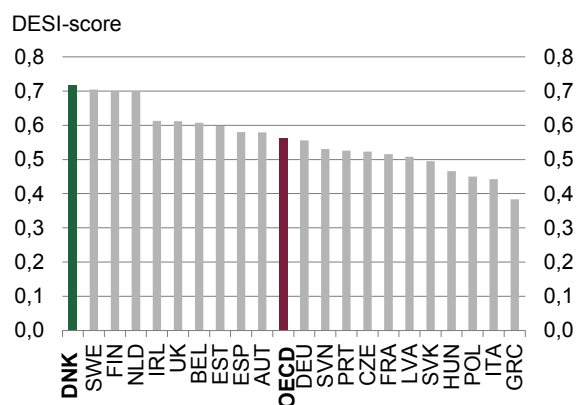
Digitalisering åbner nye muligheder for danske virksomheder. Ved fx at udvikle nye forretningsmodeller kan digitalisering være en væsentlig drivkraft for produktivtetsvæksten. Digitalisering og ny teknologi påvirker allerede brancher, som eksempelvis life science, den finansielle sektor og de maritime erhverv, som har stor betydning for dansk økonomi. Det gælder også deleøkonomien, som er i vækst i Danmark. E-handel kan give virksomhederne mulighed for at udbyde deres produkter til nye kundegrupper og på nye markeder og rummer samtidig en øget konkurrencesituation for detailhandlen. Digitalisering kan også bidrage til at skabe bedre velfærd, skåne miljøet samt skabe gode og vellønnede arbejdspladser.

Flere analyser peger på, at teknologier, som er kendte i dag, indebærer et betydeligt potentiale for øget produktivitet gennem digitalisering og automatisering af virksomhedernes produktion. En analyse har konkret vurderet, at BNP pr. indbygger i Danmark kan øges med mellem 0,9-3,1 pct.-point årligt alt efter,

hvor hurtigt Danmark tilegner sig digitale muligheder.³ Analysen belyser dog ikke årsagssammenhængen mellem vækst i BNP pr. indbygger og digitalisering.

Danmark er det mest digitale land i EU og et digitalt foregangsland i OECD, se figur 5. Digitaliseringen synes dog ikke at have slået igennem på væksten i produktiviteten for hele økonomien.

→ **Figur 5** Indeks over den digitale økonomi og det digitale samfund (DESI), 2018

Anm.: DESI er et indeks baseret på fem dimensioner med i alt 40 indikatorer: a) Digitale offentlige services, b) brug af internettet, c) digitale kompetencer, d) digital infrastruktur samt e) anvendelse af digital teknologi i virksomheder. OECD angiver gennemsnittet af landene vist i figuren. Kilde: EU-Kommissionen, Digital Agenda Scoreboard 2018. Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

³ McKinsey (2017): A future that works: The impact of automation in Denmark, april 2017. Effekten dækker perioden 2016 til 2030, og skønnet er behæftet med betydelig usikkerhed.

For at erhvervslivet omstilles digitalt, kræver det investeringer i virksomhederne for at anvende de nye teknologier, og der kan gå tid, før investeringerne viser sig i højere produktivitet. Det var også tilfældet, da virksomhederne oprindeligt øgede IT-investeringerne omkring midt 1990'erne. Endvidere har de nye digitale teknologier i dag kun vundet indpas i et begrænset antal brancher.⁴

Det er regeringens mål, at Danmark skal være frontløber inden for digitalisering og nye forretningsmodeller. Derfor har regeringen fremlagt *Strategi for Danmarks digitale vækst* som med 38 initiativer understøtter den digitale omstilling.

For at danske virksomheder kan være i front på disse områder, er det afgørende, at dansk lovgivning indrettes agilt. Derfor har regeringen indført fem principper for agil lovgivning gældende fra 1. juli 2018. Det betyder, at ny lovgivning i højere grad tillader nye forretningsmodeller og anvendelsen af ny teknologi i virksomhederne. Der er etableret én indgang for hurtig afklaring af, om nye teknologier og forretningsmodeller kan anvendes inden for rammerne af eksisterende regulering. Med *Aftale om initiativer for Danmarks digitale vækst* er der endvidere etableret *Digital Hub Denmark* og *SMV:Digital*, der blandt andet skal skabe et digitalt løft af små og mellemstore virksomheder.

Kvalificeret arbejdskraft

Arbejdskraft er en af virksomhedernes primære produktionsfaktorer. Derfor er et stigende arbejdsudbud samt adgang til veluddannet og kompetent arbejdskraft afgørende for vækst og konkurrenceevne. Et fleksibelt arbejdsmarked bidrager til, at virksomheder har adgang til både dansk og udenlandsk kvalificeret arbejdskraft.

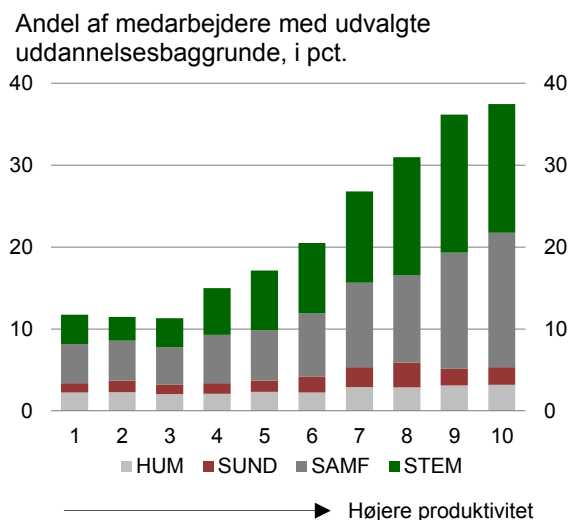
Et højere uddannelsesniveau er på længere sigt forbundet med større velstand, fordi personer med højere uddannelse i gennemsnit har en højere produktivitet. Dygtige og talentfulde medarbejdere bidrager også til, at ny teknologi implementeres hurtigere, hvilket i sig selv øger produktiviteten.

Danmark har et godt udgangspunkt for at sikre, at den enkelte har de kompetencer, som bliver nødvendige på arbejdsmarkedet i fremtiden. Medarbejderne skal være forberedt på omskiftelige krav på fremtidens digitale arbejdsmarked. Flexibiliteten på det danske arbejdsmarked er her en stor gevinst. Det danske uddannelsesniveau er lidt over OECD-gennemsnittet – både for grundskolen og for de vide-

regående uddannelser – og efter krisen er det danske uddannelsesniveau øget relativt til OECD-landene. Det er vigtigt, at Danmark fortsætter denne udvikling.

For virksomhederne er det afgørende at kunne ansætte medarbejdere med relevante kompetencer. Fx efterspørges ingeniører, dataloger, biostatistikere, IT-specialister, elektrikere og personer med øvrige digitale færdigheder. De kompetencer er centrale for at udvikle og fastholde Danmarks internationale styrkepositioner inden for brancher som fx Green-tech, Fintech og robotteknologi, som skaber stor værdi for Danmark. Der er samtidig en tendens til, at virksomheder med højere produktivitet har en højere andel af medarbejdere med enten en baggrund inden for de samfundsvidenskabelige uddannelser, som fx økonomi, jura og statskundskab (SAMF) eller inden for forskning, teknologi, ingeniørfag og matematik (STEM), se figur 6. Det peger på, at STEM- og SAMF-uddannede begge er særlig vigtige for de mest produktive virksomheder, men er ikke nødvendigvis udtryk for en årsagssammenhæng.

➔ **Figur 6** Arbejdsproduktivitet og uddannelsessammensætning, privat sektor, 2015

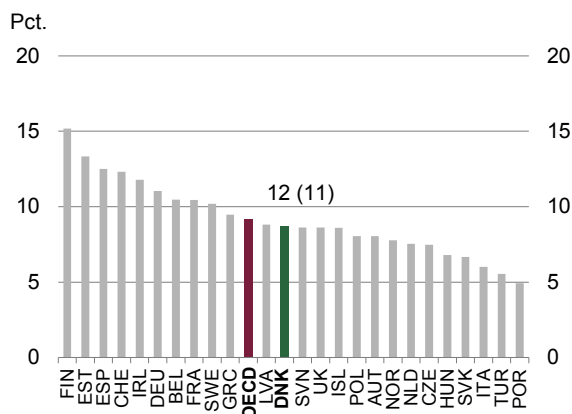

Anm.: Den vandrette akse inddeler virksomheder i deciler efter produktivitet, hvor 1 er de 10 pct. mindst produktive og 10 er de 10 pct. mest produktive. Den lodrette akse angiver andelen af ansatte (gns. målt ved lønsum) med de angivne uddannelsesretninger. Arbejdsproduktivitet måles ved værditilvækst pr. årsværk. Data indeholder virksomheder med fem eller flere årsværk i brancherne *industri, handel og transport mv., information og kommunikation og erhvervsservice*. Der betragtes videregående uddannelser og ph.d.'er. Kilde: Danmarks Statistik på basis af registerdata og egne beregninger. Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

⁴ OECD.

Danmark har imidlertid ikke lige så mange i arbejdsstyrken med en STEM-uddannelse som andre nord-europæiske lande, som Danmark normalt sammenlignes med, se figur 7. Samtidig oplever danske virksomheder i dag mangel på ansatte med blandt andet digitale og tekniske kompetencer.⁵

➔ **Figur 7** STEM-uddannede som andel af arbejdsstyrken (25-64-årige), 2013

Anm.: STEM-uddannede dækker både over erhvervsuddannede og personer med en videregående uddannelse.

Kilde: Eurostat.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Regeringen har derfor i et bredt samarbejde med virksomheder, universiteter, organisationer mv. etableret en Teknologipagt, der skal styrke danskernes STEM-kompetencer. Teknologipagten skal understøtte, at flere unge interesserer sig for og vælger STEM-uddannelser, der kan føre til produktive og vellønnede job. Et af målene med Teknologipagten er, at 20 pct. flere skal gennemføre en faglært eller videregående uddannelse over de næste 10 år på STEM-området.

STEM-kompetencer er også afgørende for at løse en række af de globale udfordringer inden for blandt andet den grønne omstilling, global ressourceknaphed og sundhed.

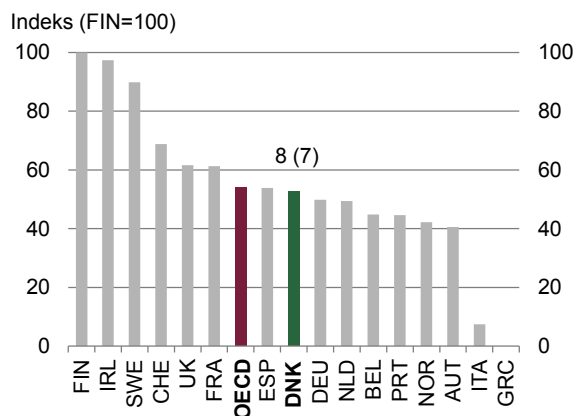
Adgang til risikovillig kapital

Adgang til risikovillig kapital er en vigtig forudsætning for, at blandt andet mindre virksomheder med vækstpotentiale kan udvikle virksomheden og få den til at vokse. Nystartede virksomheder, fx iværksættere, kan eksempelvis have vanskeligt ved at få et almindeligt banklån. Det skyldes, at investeringer i denne type virksomheder kan være risikofyldte for både investorer og långivere, da virksomhederne ofte kun har en kort indtjeningshistorik samt begrænsede aktiver at stille som pant. Derfor kan egenkapitalinvesteringer, hvor investoren tager en del af risikoen med mulighed for at få del i en potentiel gevinst, således være en vigtig kilde til finansiering.

Særligt i de tidlige vækstfaser hos vækstvirksomheder kan fx adgangen til venturekapital spille en væsentlig rolle. Ventureinvestorerne tilfører, ud over kapital, i flere tilfælde også forretningsmæssige kompetencer til virksomheden. Venturekapital investeres ofte som egenkapitalindsud i mindre og/eller nyere virksomheder med en relativt høj risikoprofil.

Det danske niveau for ventureinvesteringer for perioden 2014 til 2016 målt i pct. af BNP ligger omkring OECD-gennemsnittet. Det flugter niveauet i perioden 2013 til 2015. Investeringsniveauet i Danmark er højere end i fx Norge, men betydeligt lavere end i Finland og Sverige, se figur 8.

➔ **Figur 8** Ventureinvesteringer i pct. af BNP, gns. for 2014-2016

Anm.: Figuren viser andelen af ventureinvesteringer i de pågældende lande – både fra indenlandske og udenlandske investorer – i pct. af BNP. Ventureinvesteringer er beregnet som et gennemsnit for årene 2014 til 2016. Det førende land (FIN) er sat til indeks 100. Investeringerne dækker både seed-, opstarts- og ekspansionsinvesteringer.

Kilde: Invest Europe.

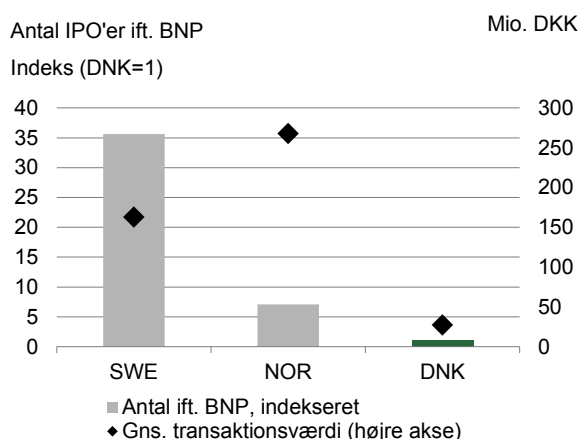
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

⁵ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering på basis af data fra arbejdsmarkedsbalancen, 1. halvdel 2017.

Der er i Danmark også langt færre børsnoteringer end i Sverige, og børsnoteringerne har en lav gennemsnitlig transaktionsværdi sammenlignet med Norge og Sverige. Det kan indikere, at det er nemmere at rejse kapital på de svenske børsmarkeder for mikro og små virksomheder, der har et mindre kapitalbehov, se figur 9.

Med *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* vil regeringen understøtte, at der skabes en stærk iværksætter- og aktiekultur ved at der etableres en aktiesparekonto og indføres et investorfradrag. Aktiesparekontoen skal bidrage til, at flere danskere tager del i ejerskabet af virksomhederne. Investorfradraget skal bidrage til at gøre det nemmere for særligt relativt nystartede selskaber at få adgang til vækstkapital. Der skal skabes gode rammer, så virksomheder – både nye og eksisterende – kan udvikle sig til fremtidens vækstvirksomheder. Et centralt element heri er at skabe et velfungerende marked for investeringer i aktier i både unoterede og noterede virksomheder, så virksomheder kan rejse kapital, når de skal vokse.

Figur 9 Antal mikro og små børsnoteringer ift. BNP, 2014-2016

Anm.: Mikro og små er IPO'er med en værdi under 700 mio. kr. Opgørelsen medtager både nationale og internationale noteringer på First North, Merkur og NGM. Dobbeltnoteringer og noteringer, hvor virksomheden tidligere har været noteret på en anden børs, er ikke medregnet. Dertil indeholder opgørelsen kun IPO'er, hvor størrelse af kapitaludvidelsen er tilgængelig. Såfremt der ikke eksisterer viden om transaktionsstørrelsen på handler fra de tre børs, antages det, at IPO-værdien er < 700 mio. kr. Kilde: Bureau van Dijk, Oslo Børs, Nasdaq, NGM, FESE database og Copenhagen Economics. Figurdato: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Regeringen vil med *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* undersøge mulighederne for at forbedre vilkårene for egenkapitalfinansieringen gennem det såkaldte ACE-fradrag (Allowance for Corporate Equity), herunder de administrative konsekvenser.

Et ACE-fradrag vil give selskaberne et fradrag i selskabsskatten for de indirekte omkostninger, virksomhederne har ved at finansiere investeringer med egenkapital frem for fremmedkapital/lån. Fradraget indebærer overordnet, at der kun betales selskabsskat, hvis afkastet fra investeringen overstiger den såkaldt "normale" forrentning (fx fast 3 pct.). I modsætning til i dag friholdes "normalafkastet" af investeringen derfor for selskabsskat. Hvis investeringen ender med at give et højere afkast af den investerede kapital end "normalafkastet", vil dette merafkast ud over normalforrentningen stadig blive pålagt selskabsskat. I dag er det kun renteudgifter på lånefinansiering, der fradrages.

Når "normalafkastet" af investeringen i modsætning til i dag friholdes for selskabsskat, vil selskaberne foretage flere investeringer. Med mere kapital til rådighed, kan hver beskæftiget producere mere. Det øger produktiviteten og timelønningerne. Et ACE-fradrag vil dermed kunne øge både indenlandske og udenlandske investeringer i Danmark.

Lave omkostninger for virksomheder

En effektiv konkurrence er til gavn for hele samfundet og understøtter, at virksomhederne effektiviserer produktionen, forbedrer kvaliteten og udvikler nye og bedre produkter og services til lavere priser. Det giver de bedste virksomheder stærkere konkurrenceevne, og på et velfungerende marked er det let for nye virksomheder at etablere sig og være iværksættere.

En effektiv konkurrence har medvirket til at gøre det danske samfund velstående. Det gælder både, når danske virksomheder konkurrerer med hinanden i Danmark og ude på eksportmarkederne.

Der er dog tegn på, at Danmark internationalt har høje priser. Det kan indikere en mindre effektiv konkurrence. Desuden har virksomheder inden for private serviceerhverv sammenlignet med industrivirksomheder en lavere konkurrenceintensitet.⁶

Digitalisering påvirker konkurrencen på de fleste markeder. Mængden af data vokser kraftigt og får stadig flere anvendelsesmuligheder, ligesom virksomhederne får bedre mulighed for at overvåge hinandens adfærd og priser på internettet. Data kan derfor give væsentlig markedsmagt. Konkurrencereglerne tager i dag ikke fuldt ud højde for, at virksomheders data kan være af stor værdi og have betydning for konkurrencen. Det er vigtigt, at der er en balance, så eventuelt markedsmisbrug fra fx de store digitale

⁶ Dette når konkurrenceintensitet måles ved såkaldt mark-up (Lerner indeks).

virksomheder imødegås, samtidig med at der skal være incitament til fortsat at investere i data.

Konkurrence om offentlige opgaver kan skabe øget innovation i opgaveløsningen og dermed vækst og beskæftigelse i private virksomheder. Samtidig understøttes en mere effektiv offentlig sektor, der leverer bedre service til borgerne. Derfor er det også vigtigt, at den offentlige sektor ikke går ind på private markeder, da det ofte er konkurrenceforvridende og hæmmer innovationen i den private sektor – undtagen i sektorer, hvor der er særlige vilkår, der taler herfor. Med delaftale om *fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører* vil regeringen sikre, at offentlig erhvervsaktivitet alene finder sted i de tilfælde, hvor tungtvejende hensyn taler for det. Det skal da ske på fair og lige vilkår i forhold til private aktører.

Danmark er i dag blandt de lande i verden, hvor det er lettest at starte virksomhed. Regeringen har dog fortsat et skarpt fokus på at minimere de omkostninger, som virksomhederne bliver pålagt via regler. Unødvendige administrative krav og omkostningstunge regler tager værdifuld tid og ressourcer fra virksomhederne, som kunne være brugt på at drive forretningen og skabe innovation og vækst. Derfor skal der være enklere regler for erhvervslivet.

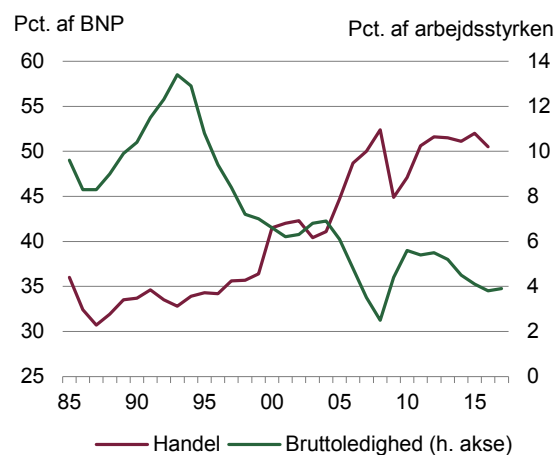
Virksomhedsforum for enklere regler spiller en central rolle i arbejdet med at lette byrderne for erhvervslivet ved at give virksomhederne og deres organisationer mulighed for at stille forenklingforslag direkte til regeringen. Øget digitalisering af virksomhedernes kontakt med det offentlige rummer store potentialer for byrdelettelser for virksomhederne. Fx har regeringen indgået en aftale om forenkling af beskæftigelsesindsatsen, som blandt andet automatiserer 180.000 ansøgninger fra virksomhederne om løntilskud og virksomhedspraktik. Regeringen arbejder også med at automatisere erhvervsrapporteringen inden for blandt andet selskabs- og regnskabsområdet.

Konkurrencedygtige virksomheder

Danmark er en lille åben økonomi, hvor en stor del af den økonomiske aktivitet er rettet mod handel med andre lande. Dermed får Danmark glæde af den øgede samhandel, samarbejde og investeringer på tværs af lande, som globaliseringen fører med sig.

De seneste tre årtier er Danmarks internationale handel steget kraftigt, i takt med at verdenshandlen er øget markant, se figur 10. Det skyldes blandt andet Kinas indtræden i verdensøkonomien, hvor den økonomiske tyngde i verdensøkonomien gradvist trækkes mod Asien.

➔ **Figur 10** Udvikling i dansk handel og ledighed, 1985-2017

Anm.: Handel er opgjort som indekseret mængdeudvikling. Ledige er opgjort som bruttoledighed i pct. af arbejdsstyrken.
Kilde: IMF (handel) og Økonomi- og Indenrigsministeriet (ledighed).
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

En stigende international handel er en stor gevinst for Danmark. Danske virksomheder eksporterede varer og tjenester for knap 1.200 mia. kr. i 2017, og flere end 800.000 danske job i den private sektor er knyttet op på eksport. Det svarer til næsten halvdelen af den private beskæftigelse.⁷

Danmark har formået at reducere ledigheden igennem en periode med stigende international handel. Fra 1985 frem til 2007 er reallønningerne i industrien, som er den branche, som er mest udsat for international konkurrence, steget med 1,6 pct. om året, og

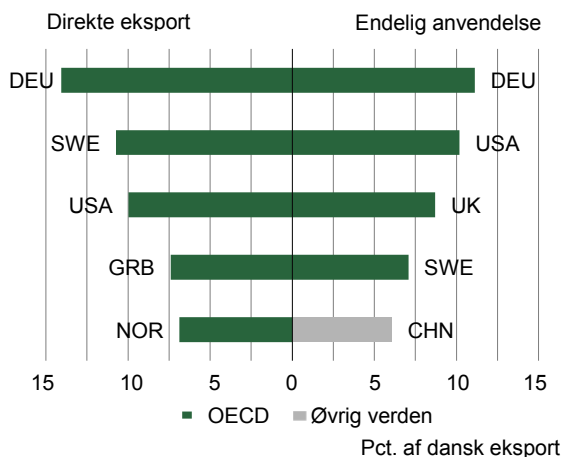
⁷ Copenhagen Economics for Erhvervsstyrelsen (februar 2018), *Betydning af international handel for økonomi og beskæftigelse i Danmark*, på basis af OECD.

ledigheden er faldet fra 8 pct. i sidste halvdel af 1980'erne til 3 pct. i 2016.

Lidt over halvdelen af dansk eksport afsættes direkte til EU-landene. En væsentlig del af Danmarks direkte eksport er halvfabrikata, der eksporteres videre til andre lande. Opgøres eksporten efter, i hvilke lande dansk eksport endeligt anvendes, tegner EU-landene sig dog for en lavere andel (lidt under halvdelen).

Samtidig har lande i Asien, Mellemøsten og Rusland en større betydning, og USA er den næststørste aftager af dansk eksport, når der ses på den endelige anvendelse. Den danske økonomi er dermed endnu mere globalt integreret, end det umiddelbart fremgår fra opgørelser af direkte eksport og derfor mere afhængig af udviklingen i den globale økonomi, se figur 11. En global handelskrig – fx mellem USA, Kina og Europa – kan derfor få stor betydning for dansk økonomi og den danske velstand. Det skyldes blandt andet, at dansk velstand i høj grad beror på indtjening fra eksport, import og investeringer i udlandet. Det gælder også potentielle konsekvenser af Brexit.

➔ **Figur 11** Danmarks 5 største eksportmarkeder, 2014

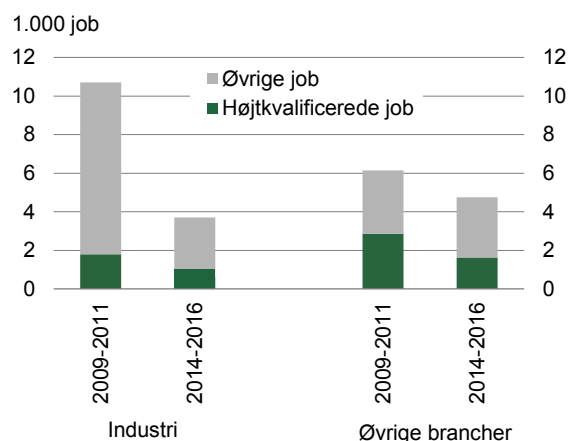

Anm.: Andele af dansk eksport af varer og tjenester i 2014. Direkte eksport er opgjort fra betalingsbalancen, og endelig anvendelse er opgjort fra TiVA-estimer som dansk værditilvækst af udenlandsk endelige anvendelse. CHN angiver Kina. Storbritannien (GRB) adskiller sig fra UK. Kilde: Danmarks Statistik og OECD. Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

En stærk konkurrenceevne hos danske virksomheder understøtter eksporten. Danmarks lønkonkurrenceevne er nogenlunde uændret i de seneste år. Der er dog tegn på, at industriens konkurrenceevne er forbedret, fx når der ses på lønkvoten, mens det ikke gør sig gældende for den eksportorienterede private sektor under ét.

Konkurrenceevnen kan have betydning for, om danske virksomheder vælger at operere i Danmark eller flytte produktion og medarbejdere til udlandet. I perioden 2014 til 2016 er antallet af job, som danske virksomheder outsourcer til udlandet, faldet markant sammenlignet med de forudgående tre år. Tendensen ses på tværs af brancher, men det er særligt inden for industrien, at færre job flyttes til udlandet. I industrien skyldes faldet blandt andet, at antallet af ufaglærte job ikke i samme omfang som tidligere outsources. Faldet i outsourcete job kan også hænge sammen med, at øget og billigere automatisering og digitalisering gør det relativt billigere at producere i Danmark, se figur 12.

➔ **Figur 12** Outsourcete job til udlandet, fordelt på branche og jobtype, 2009-2011 og 2014-2016

Anm.: Danske virksomheders outsourcing af job fra Danmark til udlandet. Baseret på spørgeskema fra to analyseperioder; 2009 til 2011 og 2014 til 2016, af hver ca. 3.200 danske virksomheder med 50 eller flere ansatte. Højt kvalificerede job defineres her som arbejde, der kræver personale, der kan udføre specialistfunktioner, fx akademiske og tekniske job. Kilde: Danmarks Statistik. Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Faldet i outsourcete job skyldes ikke en mindre udlandsaktivitet. Mange virksomheder har allerede flyttet job til udlandet og øger deres eksisterende produktion uden at flytte job med ud eller etablere produktion i udlandet. Virksomhederne kan i dag hurtigere tilpasse produktionen i udlandet til efterspørgslen på eksportmarkederne. Fremadrettet kan det betyde, at virksomhederne flytter investeringer og vækst til udlandet, hvis det i de kommende år bliver svært at få adgang til kvalificeret arbejdskraft i Danmark.

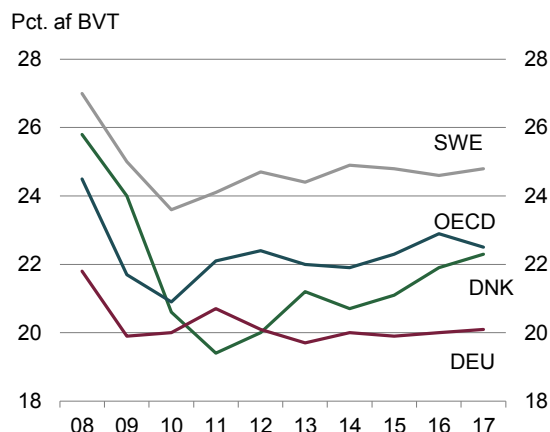
Gode rammevilkår for investeringer

Danmark skal fortsat være en åben nation, der udnytter mulighederne fra vidensopbygningen verden over. Det skal derfor være mere attraktivt for udenlandske virksomheder at placere investeringer i Danmark.

Investeringer i fx ny teknologi og digitalisering bidrager til, at virksomhederne har et veludbygget og moderne produktionsapparat i Danmark. De danske erhvervsinvesteringer har i takt med opsvinget været stigende siden 2011, men kommer fra et lavt niveau efter erhvervsinvesteringerne faldt kraftigt i årene efter krisen. Danmark ligger stadig en del under niveauet for Sverige, men over Tyskland, se figur 13.

Et højere investeringsniveau vil styrke virksomhedernes vækstmuligheder. Danmark er blandt landene med flest industrirobotter pr. medarbejder, og samtidigt øges antallet forholdsvis meget. Det peger på, at danske virksomheder i industrien er godt med. Priserne på en række aktiver er endvidere faldet, fx i ny teknologi, og der er tegn på, at virksomheder globalt i stigende grad investerer i immaterielle aktiver, som digitale databaser, computersoftware, patenter mv. Der er også en tendens til, at virksomhederne i stigende grad omlægger IT-investeringer til servicekøb (leje af IT). Det er investeringer, der ikke nødvendigvis indgår i opgørelserne over erhvervsinvesteringer.

→ **Figur 13** Erhvervsinvesteringer i udvalgte OECD-lande, 2008-2017

Anm.: Erhvervsinvesteringer er defineret som faste bruttoinvesteringer fratrukket offentlige investeringer og boliginvesteringer. Denne definition er også benyttet i Økonomisk Redegørelse. Erhvervsinvesteringerne er opgjort i løbende priser og er som andel af bruttoværditilvækst (BVT) for private byerhverv ekskl. ejendomshandel.

Kilde: OECD.

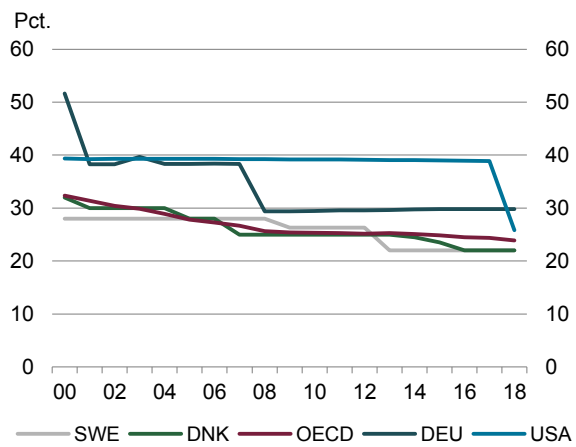
Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Selskabsbeskatningen er vigtig for virksomhedernes tilskyndelse til at investere i Danmark. Kapitalmobiliteten mellem lande er vokset i takt med globaliseringen. Det har været med til at skærpe konkurrencen om at tiltrække og fastholde investeringer. En relativt lav selskabsbeskatning gør det lettere at tiltrække og fastholde investeringer.

Der er et fortsat internationalt fokus blandt OECD-landene på at tiltrække udenlandske investeringer og gøre indenlandske investeringer mere attraktive. I Danmark er selskabsskattesatsen 22 pct., hvilket er lidt lavere end OECD-gennemsnittet, se figur 14.⁸ Flere lande, blandt andet USA og Sverige, har for nyligt vedtaget reduktioner af deres formelle selskabsskattesatser. I USA øges selskabsskattegrundlaget dog samtidigt.

⁸ Det gælder også den danske gennemsnitlige effektive selskabsskattesats, som er på ca. 20 pct. (2017-niveau), se kapital 19.

→ **Figur 14** Formelle selskabsskattesatser, 2000-2018

Anm.: Satsene angiver den kombinerede statslige og lokale selskabsskattesats. I enkelte lande findes flere selskabsskattesatser. For disse lande er den angivne sats den højeste.

Kilde: OECD.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Centrale rammevilkår for vækst og konkurrenceevne i Danmark siden efter krisen

Danmark blev som de fleste andre vestlige lande ramt markant af den internationale økonomiske krise i 2008, som påvirkede væksten i årene efter.

Siden er Danmarks vækst- og konkurrencevilkår forbedret på en række centrale områder. Figur 15 viser Danmarks relative position i dag (markeret med grøn i figuren) og umiddelbart efter finanskrisen (markeret med grå i figuren) i forhold til OECD-landene på udvalgte parametre, hvor det er gået bedst.

Eksempelvis har Danmark øget produktivitetens niveauet i perioden 2011 til 2017 relativt til de øvrige OECD-lande. Det bidrager til, at Danmark fortsat er et af de rigeste blandt OECD-landene.

Endvidere er erhvervsinvesteringerne set i forhold til bruttoværditilvæksten (BVT) løftet siden krisen, om end investeringerne ligger under OECD-gennemsnittet.

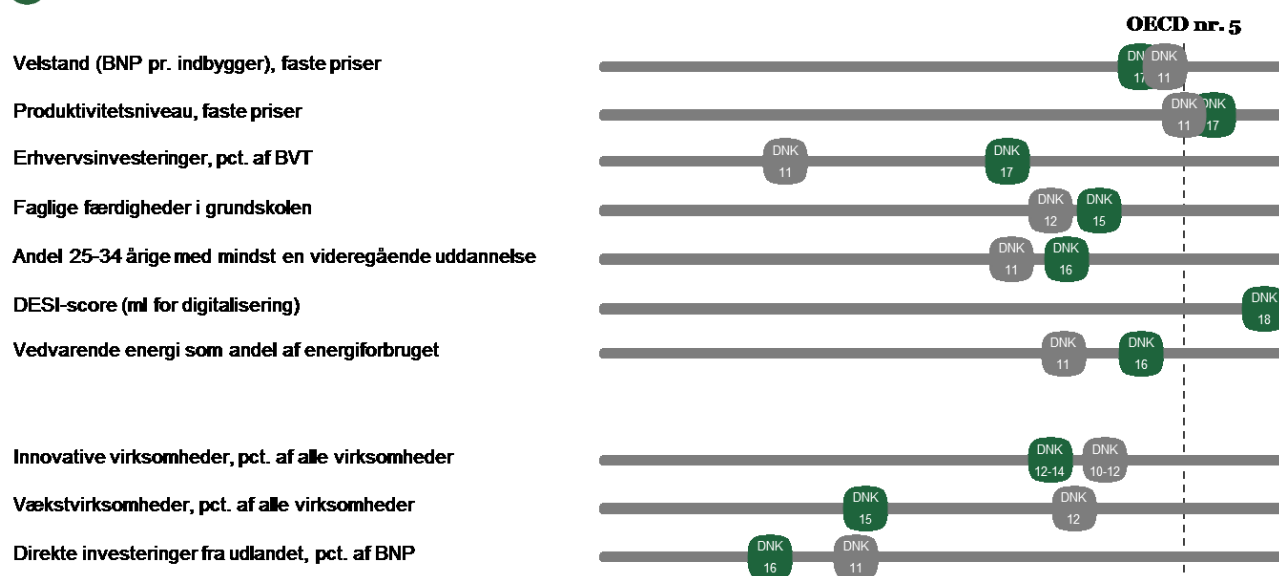
Uddannelsesniveaet er også steget i Danmark. De faglige færdigheder hos de unge i folkeskolen er hævet. Der er flere, der gennemfører en ungdomsuddannelse. Samtidig tager væsentlig flere en videregående uddannelse sammenlignet med andre lande.

Det bidrager til, at virksomhederne har et godt fundament for at kunne rekruttere kompetente medarbejdere i dag og i fremtiden.

Danmark har også øget den vedvarende energi i energiforbruget, hvilket vil bidrage til regeringens målsætninger i den grønne omstilling. Danmark har ligeledes formået at fastholde et højt digitalt niveau bredt set i hele samfundet.

På andre indikatorer tyder udviklingen på, at Danmarks relative vækst- og konkurrencevilkår har udviklet sig mindre gunstigt siden krisen. Som følge af krisen var det sværere for virksomhederne at opnå høje og vedvarende vækstrater, og der er fortsat færre vækstvirksomheder end lige efter krisen. Der er også lidt færre innovative virksomheder i forhold til OECD-landene. Danmark har dertil en udfordring i at tiltrække udenlandske investeringer til Danmark. Regeringen har med *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* fra november 2017 taget initiativer med henblik på at styrke blandt andet disse områder.

→ **Figur 15** Udvalgte centrale indikatorer for vækstvilkår – Danmark i dag og efter krisen

Anm.: Tal i figuren angiver årstal for opgørelsen af hver indikator for vækst. Indikatorværdierne for "DNK" og "OECD" er skaleret i forhold det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land, hvor det femte bedste OECD-land er sat til indeks 100 og det dårligst placerede OECD-land er sat til indeks 0. Dermed angiver indikatoren den relative afvigelse fra henholdsvis det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land. Skalaen i figuren går fra indeks 0 til indeks 110. For nærmere beskrivelse af målemetode og datagrundlag henvises til appendiks.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

Centrale rammevilkår for vækst og konkurrenceevne

Figur 16 sammenfatter, hvordan Danmark ligger internationalt på centrale vækstvilkår. Særligt efter krisen i slutningen af 00'erne har det været et betydeligt fokus på en vækstorienteret erhvervs politik. Det har blandt andet bidraget til, at Danmarks position på en række centrale indikatorer for vækstvilkår i dag er blevet forbedret og ligger bedre end gennemsnittet af OECD-landene.

Der er også indikatorer, hvor Danmarks position ligger under OECD-gennemsnittet. Det gælder fx **arbejdsudbuddet** (opgjort i arbejdstimer pr. 15-64 årige). I modsætning til mange andre lande har Danmark en relativ høj erhvervsdeltagelse særligt for kvinder. Til gengæld har den enkelte medarbejder i gennemsnit en kortere arbejdstid.⁹

Sammenlignet med OECD-landene er Danmark kendetegnet ved et relativt højt **velstandsniveau** kombineret med en høj grad af **social balance** i form af fri adgang til uddannelse, sundhed mv. Danmark er fortsat blandt de mest lige lande i OECD. Det skyldes blandt andet, at Danmark har en relativt veluddannet arbejdsstyrke, og at mange har en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket har betydning for den enkeltes mulighed for at forsørge sig selv og sin familie.

Et vigtigt rammevilkår for fortsat vækst er, at uddannelserne har en høj kvalitet, og at virksomhederne har adgang til de kompetencer, de efterspørger. De danske elevers kompetencer inden for læsning, matematik og naturfag (**grundskole**) er blevet forbedret fra 2012 til 2015 ifølge OECD's PISA-undersøgelse og ligger over OECD-gennemsnittet. I Danmark er der over 80 pct., der gennemfører en **ungdomsuddannelse**. Det er på niveau med OECD-gennemsnittet og lande som Sverige, mens der er en smule flere med en ungdomsuddannelse sammenlignet med Norge.

Der er en stigende andel af den danske befolkning med en **videregående uddannelse**. Andelen er lidt højere end OECD-gennemsnittet og på niveau med fx Sverige. Færre danske unge tager en erhvervsuddannelse, men andelen ligger højere end OECD-gennemsnittet.

⁹ Sammenligningen af arbejdstid på tværs af lande skal fortolkes med forbehold. Det skyldes, at landene anvender forskellige metoder og kilder i opgørelsen af arbejdstiden. Alternative kilder og metoder ændrer dog ikke på den overordnede konklusion om, at arbejdstiden i Danmark er relativt lav sammenlignet med andre lande. Den korte arbejdstid i Danmark skal ses i lyset af en forholdsvis høj deltidsfrekvens, relativt korte overenskomstfastsatte arbejdsuger (arbejdstimer pr. uge) og lange ferier.

Danmark ligger højt, hvad angår offentligt finansieret **forskning**. Danmark har et højt niveau for offentlige bevillinger til forskning og udvikling (FoU) på 1,01 pct. af BNP i 2017, hvilket ligger betydeligt over OECD-gennemsnittet. Hertil kommer tilskud via skattesystemet til privat forskning, og at danske virksomheder investerer forholdsvis meget i FoU.

De danske priser er generelt høje sammenlignet med seks andre EU-lande. Det gælder også, når der korrigeres for skatter og afgifter samt forskelle i velstandsniveau. Det er en indikation af mindre effektiv **konkurrence** i Danmark. Det er særligt priserne på tjenesteydelser, der er højere i Danmark. Det kan skyldes, at markedet for tjenesteydelser er udsat for en mindre grad af udenlandsk konkurrence.

Danske investorer foretager flere **direkte investeringer i udlandet**, end udenlandske investorer gør i Danmark. Det skyldes dog ikke nødvendigvis, at de danske vækstvilkår ikke er tilstrækkeligt attraktive til at tiltrække investeringer fra udlandet. Fx er der en generel tendens til, at velstående lande har større udadgående investeringer end indadgående.

De danske **kapitalmarkeder** er samlet set forholdsvis veludviklede målt ved værdien i forhold til samfundøkonomien (BNP) og er et af de største i verden. Det skyldes blandt andet realkreditlån til bolig.

De offentlige finanser i Danmark er grundlæggende sunde. Danmark er blandt de lande i OECD, der har den mindste offentlige gæld, og det **strukturelle offentlige underskud** er lavt i et internationalt perspektiv, og den strukturelle saldo er tæt på balance. Danmark er blandt de OECD-lande med lavest strukturel ledighed. Tilliden til dansk økonomi er høj, hvilket afspejles i de aktuelt lave renter.

Danmark ligger en smule lavere end OECD-gennemsnittet, når det drejer sig om, hvor stor en andel af skatteprovenuet, der kommer fra **skatter og afgifter**, som er relativt mere forvridende (mest væksthæmmende). Det bemærkes, at internationale sammenligninger heraf er forbundet med betydelige metodiske vanskeligheder, idet det ikke alene afhænger af skattens art, men lige så meget af skattens niveau, hvorvidt en skat er relativt mere væksthæmmende end andre skatter.

På **klima-, energi- og miljøområdet** ligger Danmark generelt relativt godt i forhold til OECD-landene. Det gælder særligt vedvarende energi og genanvendelse af affald. Det understøtter en grøn omstilling og bæredygtig vækst.

→ **Figur 16** Centrale indikatorer for vækstvilkår – seneste opgørelse for Danmark og OECD-landene

Velstand, produktivitet og arbejdskraft

Velstand (BNP pr. indbygger), årets priser

Produktivitetsniveau

Produktivitetsvækst (2008-2017)

Arbejdsudbud pr. 15-64 årige, timer

Erhvervsinvesteringer, pct. af BVT

Uddannelse og kompetencer

Faglige færdigheder i grundskolen

Andel 25-34 årige med mindst en ungdomsuddannelse

Andel 25-34 årige med mindst en videregående uddannelse

Innovation, viden og infrastruktur

DESI-Score (mål for digitalisering)

Innovative virksomheder, pct. af alle virksomheder

Offentlige bevilinger til forskning og udvikling, pct. af BNP

Velfungerende markeder i en global økonomi

Vækstvirksomheder, pct. af alle virksomheder

Direkte investeringer fra udlandet, pct. af BNP

Velstandskorrigerede nettopriser*

Kapitalmarkedets størrelse, pct. af BNP

Bæredygtig vækst

Vedvarende energi som andel af energiforbruget

Ressource produktivitet

Genanvendelse af affald

Oplevet kvalitet af transportinfrastruktur

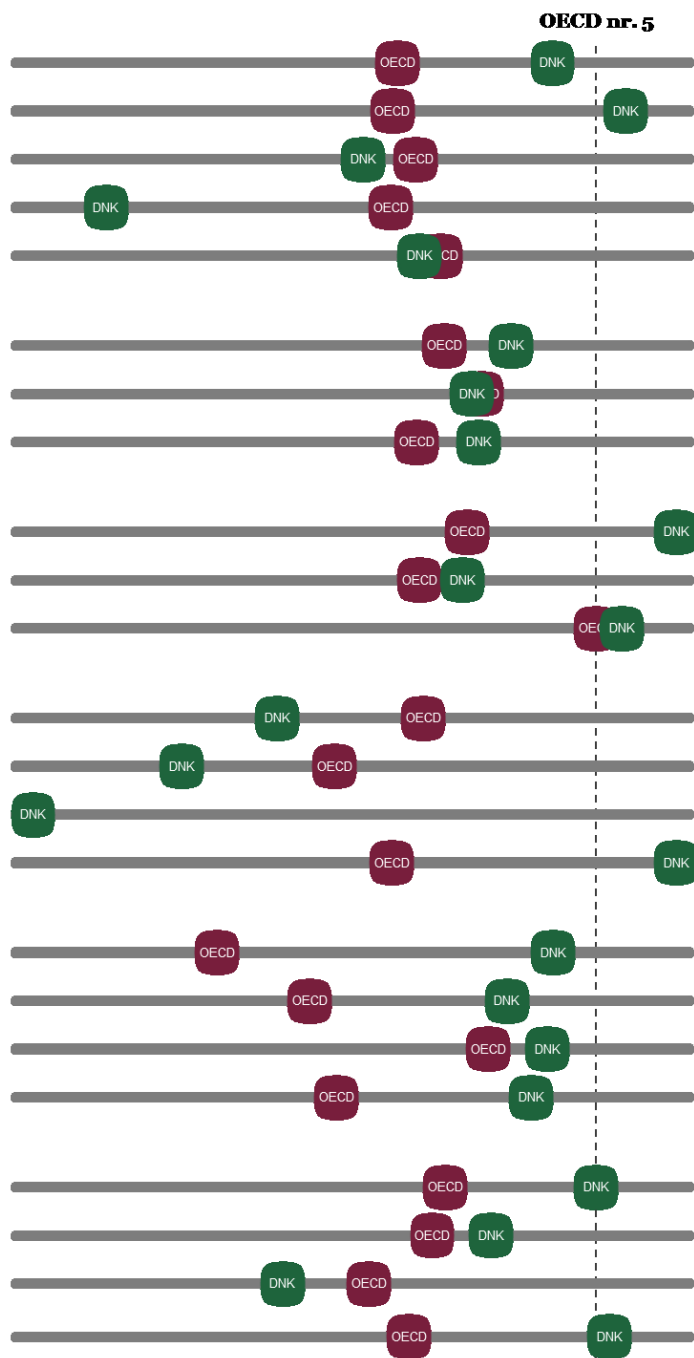
Offentlig økonomi

Indkomstforskelle (Gini-koefficient)

Strukturel saldo, pct. af BNP

Vækst-venlig skattestruktur

Effektivitet i offentlig administration

Anm.: Indikatorværdierne for "DNK" og "OECD" er skaleret i forhold det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land, hvor det femte bedste OECD-land er sat til indeks 100 og det dårligst placerede OECD-land er sat til indeks 0. Dermed angiver indikatoren den relative afvigelse fra henholdsvis det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land. Skalaen i figuren går fra indeks 0 til indeks 110. For nærmere beskrivelse af målemetode og datagrundlag henvises til appendiks. *Data for mindre end 10 lande, hvorfor OECD-gennemsnittet ikke fremgår.

Figurdata: https://doi.org/10.30452/RVK_SAMMENFATNING

→ Boks 1 Udvalgte regeringsinitiativer – gennemførte og planlagte

Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer. Med aftalen fra november 2017 er der afsat knap 15 mia. kr. frem mod 2025 til at styrke dansk erhvervsliv og skabe en stærk iværksætter- og aktiekultur. Der gennemføres initiativer inden for fem områder for at styrke grundlaget for den fremtidige vækst: 1) Styrket iværksætter- og aktiekultur med blandt andet en aktiesparekonto og et investorfradrag, 2) Grænsehandelspakke og afgiftssanering, herunder lavere afgifter på typiske grænsehandelsfølsomme varer, og nóddeafgiften fjernes, 3) Digitalisering, nye forretningsmodeller og grøn omstilling, herunder midler til en strategi for Danmarks digitale vækst og til lempelse af elvarmeafgiften til gavn for vedvarende energi, 4) Turisme- og landdistriktspakke med blandt andet midler til deleøkonomiske initiativer og 5) Konkurrencevilkår og globalisering med blandt andet et højere skattefradrag for virksomheders forskning og udviklingsaktiviteter.

Lavere skat på arbejde og pensionsindbetaling. Skatteaftalen fra februar 2018 gør det mere attraktivt at spare op til pension og giver alle i fuldtidsjob en kontant skattelettelse. Aftalen betyder blandt andet, at det såkaldte samspilsproblem er håndteret for den brede gruppe af fuldtidsbeskæftigede, som har almindelige arbejdsmarkedspensioner, og som dermed får større tilskyndelse til at spare op til pensionen. Med aftalen indføres et nyt jobfradrag på 4,5 pct. af arbejdsindkomst over 187.500 kr. om året, dog maksimalt 2.500 kr. Desuden indføres et nyt pensionsfradrag for pensionsindbetalinger med fradrags- eller bortseelsesret op til 70.000 kr. Med aftalen udvides grundlaget for beskæftigelsesfradraget til at omfatte arbejdsindkomst inkl. pensionsindbetalinger, mens det maksimale beskæftigelsesfradrag hæves med 1.000 kr.

Forlig om Tryghed om boligbeskatningen. Der indføres et nyt boligbeskatningssystem, der skal sikre, at de samlede boligskatter ikke stiger ved overgangen til og på grund af det kommende ejendomsvurderingssystem. Det nye boligbeskatningssystem indføres med virkning fra 2021. Med aftalen reduceres ejendomsværdiskattesatserne og den gennemsnitlige grundskyldspromille markant i 2021, så de nye og mere retvisende vurderinger ikke øger de samlede indtægter fra ejendomsskatterne.

Skattestop. Skattestoppet udgør fortsat rammen for skattepolitikken. Samtidig har regeringen et mål om at sænke det strukturelle skattetryk. Siden medio 2015 har regeringens skattepolitik medført, at skatter og afgifter samlet set lempes med netto ca. 26½ mia. kr. frem mod 2025.

Byrdestop. Regeringen har indført et byrdestop, der indebærer, at der ikke indføres ny lovgivning mv. med erhvervsøkonomiske byrder, medmindre tvingende grunde taler herfor. Byrdestoppet kan fraviges ved EU-regulering og andre internationale retlige forpligtigelser, regler som er nødvendige for at varetage tvingende samfundshensyn og ved aftaler med erhvervslivet. Regeringen vil udover byrdestoppet lette erhvervslivets byrder med 4 mia. kr. fra 2015 til 2020 og i alt 6 mia. kr. frem mod 2025. Undtaget fra den yderligere lettelse frem mod 2025 er byrder som følge af EU-regulering.

Aftale om Danmarks digitale vækst. Regeringen har indgået en politisk aftale om initiativer for Danmarks digitale vækst. Aftalen udmønter digitaliseringsmidlerne fra erhvervs- og iværksætteraftalen fra november 2017. Aftalen betyder blandt andet, at der er etableret Digital Hub Denmark, at der er igangsat et digitalt løft af danske SMV'er, etableret en Teknologipagt, fokus på data som en vækstdriver, bedre regulering der muliggør nye forretningsmodeller samt initiativer, der skal styrke virksomhedernes IT-sikkerhed. Der er afsat knap 1 mia. kr. frem mod 2025 til initiativerne.

Aftale om bredbånd og mobil i digital topklasse – Fremtidens telepolitik for hele Danmark. Regeringen indgik i maj 2018 aftale om et nyt teleforlig. Aftalen styrker mobil- og bredbåndsdækningen i hele Danmark og fastholder de hidtidige principper om markedsbaseret udrulning og teknologineutral regulering på teleområdet.

Energiaftale. Regeringen indgik i juni 2018 en politisk bred aftale om yderligere at udbygge Danmarks internationale styrkepositioner med fokus på vedvarende energi, energieffektiviseringer, forskning og energiregulering. Aftalen sikrer blandt andet tre nye store havvindmølleparker, ny pulje til landvind og solenergi, en målrettet energispareindsats og en målrettet styrkelse af energi- og klimaforskning. Med aftalen er Danmark sikkert på vej til at opfylde regeringens målsætninger om et Danmark som lavemissionssamfund uafhængigt af fossile brændsler. Aftalen tilrettelægger rammerne for en omkostningseffektiv grøn omstilling, så der tages højde for både samfundets og den enkeltes omkostninger, samt den teknologiske udvikling. Blandt andet reduceres elafgiften og elvarmeafgiften med ca. 2,4 mia. kr., hvilket fremmer den grønne omstilling og sikrer bedre udnyttelse af de stigende mængder vedvarende energi. Energiaftalen bygger videre på aftalen om afskaffelse af PSO-afgiften, aftale om en ny teknologineutral udbudsmodel for støtte til vind og sol i 2018 til 2019 samt den aftalte lempelse af elvarmeafgiften, hvor de første skridt til udformningen af en ny energipolitik blev taget.

Vækstplan for life science. Regeringen vil styrke vækst og udvikling i dansk life science og gøre Danmark til en førende life science nation i Europa. Vækstplanen skal understøtte en positiv udvikling i life science erhvervet med 36 konkrete initiativer målrettet barrierer og muligheder for dansk life science i hele erhvervets værdikæde – fra forskning til kommercialisering, godkendelse og afsætning på de internationale eksportmarkeder.

Vækstplan for Det Blå Danmark. Med 36 konkrete initiativer vil regeringen udvikle og styrke hele den maritime sektor, så Danmark står endnu stærkere i fremtidens internationale konkurrence. Vækstplanen skal frem mod 2025 gøre Danmark til en global frontløber inden for tests af maritime autonome teknologier, sikre konkurrencedygtige rammevilkår, skabe flere praktikpladser til søs og øge optaget på skibsfører- og skibsofficeruddannelserne samt skabe en samlet maritim markedsføringstrategi i samarbejde med erhvervet.

Delaftale om fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører. Regeringen indgik i april 2018 delaftale om at sikre en mere fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører. I de tilfælde, hvor tungtvejende hensyn taler for offentlig erhvervsaktivitet, skal det med aftalen ske på fair og lige vilkår i forhold til private aktører. Det betyder, at ydelser i forbindelse med offentlig erhvervsaktivitet skal prissættes, så der ikke sker konkurrenceforvridding, og at virksomhederne får en mere effektiv og gennemsigtig klageadgang.

Aftale om Bedre vilkår for vækst og korrekt skattebetaling i dele- og platformsøkonomien. Regeringen indgik i maj 2018 aftale om dele- og platformsøkonomi. Aftalens 10 initiativer gør det mere attraktivt for danskerne at deltage i dele- og platformsøkonomien, sikrer korrekt skattebetaling, understøtter at dele- og platformsøkonomien bidrager til nye jobmuligheder og sikrer, at Danmark også i fremtiden kan følge med udviklingen på området.

Iværksætterpanel. Regeringen har nedsat et iværksætterpanel, der i juni 2018 har præsenteret sine nye anbefalinger inden for adgang til udenlandsk talent, tiltrækning af kapital og udvikling af en stærk iværksætterkultur, herunder iværksætternes mulighed for og lyst til at skabe den næste generation af vækstsucceser i Danmark. Panelet er sammensat af iværksættere, eksperter og andre repræsentanter fra erhvervslivet.

Vækstteams. Regeringen har nedsat fire vækstteams: Vækstteam for **grøn energi og miljøteknologi** skal styrke den grønne vækst via stærke rammer for markedsdrevet erhvervsudvikling blandt andet ved at bringe den traditionelle energibranche sammen med de digitale frontløbere og komme med anbefalinger til, hvordan de digitale og andre teknologiske muligheder kan udnyttes bedst muligt. Vækstteam for **kreative erhverv** skal komme med anbefalinger til at styrke væksten inden for musik, gaming, møbler, mode, arkitektur, design og film. Vækstteam for **handel og logistik** skal komme med anbefalinger til, hvordan handels- og logistikerhvervet bedst understøttes og fremtidssikres i en stigende digital verden, hvor forbrugsmønstre i disse år ændrer sig markant, ikke mindst som følge af stigende international e-handel og nye forretningsmodeller. **Vækstteam for ingrediensbranchen** skal forbedre grundlaget for at udnytte industriens potentiale endnu bedre, både hvad angår en højere eksportværdi, sundere og bedre fødevarer, foder og skabelse af arbejdspladser.

Aftale om forenkling af erhvervsfremmesystemet. Regeringen og Dansk Folkeparti har i maj 2018 indgået en aftale om et forenklet og fremtidssikret erhvervsfremmesystem med fokus på virksomhedernes behov. Med aftalen etablerer regeringen syv tværkommunale erhvervshuse, der skal fungere som stærke kompetencecentre med specialiserede faglige kompetencer om virksomhedsdrift og -udvikling.

Sammenhængsreform – mere frihed, tillid og tryghed. I september 2018 har regeringen præsenteret de næste store skridt i udviklingen af den offentlige sektor, som skal sætte ind over for voksende bureaukrati og sætte borgere, ledere og medarbejdere i centrum. Reformen indeholder seks reformspor om henholdsvis afbureaukratisering, digital service, helhedsorienterede indsatser, ledelse og kompetencer, sundhed og unge. Resultatet af alle seks spor i Sammenhængsreformen vil blive fremlagt løbende igennem efteråret 2018 og gennemføres over de kommende år.

Strategi for cirkulær økonomi. Regeringen har i september 2018 lanceret sin strategi for cirkulær økonomi. Regeringen sætter med 116 mio. kr. fordelt på 15 initiativer skub i omstillingen til et mere bæredygtigt samfund, hvor man recirkulerer materialer og produkter, udnytter deres værdi til fulde og minimerer spildet. Omstillingen rummer potentielt store gevinster for både miljø og økonomi.

Lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet. Med finanslovsforslaget for 2019 vil regeringen prioritere godt en halv mia. kr. årligt til afgifts- og erhvervsinitiativer. Regeringen vil bl.a. øge aktiviteten i sommerhusområderne ved at nedsætte afgiften på elvarme for sommerhuse og forbedre vilkårene for pendlere bosiddende i yderkommuner ved at videreføre det forhøjede befordringsfradrag. Endelig afsættes en ramme til yderligere reduktioner af punktafgifter mv. Regeringen vil endvidere reducere erhvervslivets byrder og styrke erhvervsudviklingen ved blandt andet at afvikle administrationsgebyret for erhvervsaffaldshåndtering.

Disruptionrådet – Partnerskab for Danmarks fremtid. Regeringen har nedsat *Disruptionrådet – Partnerskab for Danmarks fremtid*, der skal analysere fremtidens muligheder og udfordringer. Disruptionrådet skal understøtte, at alle danskere er godt rustet til fremtidens arbejdsmarked. Rådet består af arbejdsmarkedets parter, virksomheder, eksperter og relevante ministre. Disruptionrådet vil på i alt otte møder frem til udgangen af 2018 diskutere en bred vifte af temaer.

Fra folkeskole til faglært – erhvervsuddannelser til fremtiden. Regeringen har i september 2018 præsenteret sit udspil, der skal styrke folkeskolerne, 10. klasse, vejledningen af de unge, kommunernes indsats, strukturerne omkring og indholdet i erhvervsuddannelserne. Der er i alt afsat 2 mia. kr. til udspillet initiativer over fire år.

Aftale om yderligere initiativer til styrkelse af indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering. Aftalen indebærer blandt andet en markant skærpelse af bødeniveauet, som ottedobles for hvidvask i store banker. Dermed får Danmark et bødeniveau i den absolutte top i Europa.

Udspil om styrket rekruttering af udenlandsk arbejdskraft. Regeringen har i oktober 2018 præsenteret et udspil med 21 initiativer, der skal gøre det lettere og mindre bureaukratisk for danske virksomheder at tiltrække og ansætte udenlandsk arbejdskraft.

Sammen om en grønnere fremtid. Regeringens klima- og luftudspil indeholder en række initiativer indenfor miljø- og landbrugsområdet, der vil forbedre luftkvaliteten og reducere drivhusgasudledningen. Samlet set betyder udspillet, at Danmark er godt på vej mod at opfylde sit klimamål i EU i 2030 for ikke-kvotebelagte udledninger.
